

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja

za Ljubljano
v upravništvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
50 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrt leta 2 gl.
50 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

Štev. 239.

V Ljubljani v soboto, 13. decembra 1884.

Tečaj I.

Znamenita reforma.

Naš vek se zove naprednjaški. Otrlesi smo na podlagi večje omike in po postavah garantovane osobne svobode v najvišjem pomenu mnogo srednjeveških spon, ki so uklepale do najnovejšega časa po neodvisnosti hrepeneči duh in podedovane šege in navade.

Jeden izmed skoro neizbrisljivih glavnih grehov, podedovanih iz srednjeveške dobe, je nedvojno tako zvani viteški dvoboj, ki očišča še dandanes nečastne pege kavalirskega sveta.

Ker se je ta spaka blaziranih vitezev v najnovejši dobi izbrala politično in versko mišljenje posameznega za svojo smešno areno in ker si ni svest skoro noben neodvisen pošteni častniškega stanu, da ga ne dohiti pri tej ali oni priliki tako zvani „častni sud“, potiskujoč mu morilno orožje v roko, s katerim naj si v izveličani moderni državi piše pravico sam in očišča svojo viteško čast: interpeloval je v ogerskih delegacijah poslanec Greuter vojnega ministra o tej davno zastarelem srednjeveškem mišljenju.

Dokazal je izvrstni tirolski govornik in prepričeval z istinitimi izgledi baš v njegovi domovini, kako bje moderno viteštvo s svojim mišljenjem in dejanjem in s svojo javno sodbo resnim cesarskim postavam v obraz ter izpodkopava najvišjo avtoriteto pri treznomiselnih državljanih.

Osebito v častnem vojaškem stanu avstrijskem pojasnjeval je Greuter, da je svobodno versko mišljenje nemogoče, kakor da bi bila vera in čast uže po naravi si nasprotujoča pojma. Dober katolik prisilil se je namreč po vojaškem „častnem sudu“, da naj zataji svoje versko mišljenje, to je, naj mori lastnoročno svojega sodržavljana, naj se javno stori krivega ubijalstva, če hoče ostati še dalje ud avstrijskega častništva.

Ker se omenjeni častnik, sklicevaje se na

cesarske postave in na svoje častno „ne postavolomno“ mišljenje, ni podal v ostro prepovedani dvoboj, pahnil se je iz častništva, uničen mu je bil po krivem trud dolzih let, odvzete so mu bile privilegije, ki jih uživa v vojaškem stanu višje razumništvo.

Spominamo se Greuterjevih besed in nehoté se predstavlja našemu očesu okrvavljena podoba mladega rojaka, artilerijskega častnika S., kateri je te dni v Požunu mlado svoje življenje izdihnil kot žrtva zastarelega srednjeveškega predsodka. Nepremišljena beseda, izražena v prijateljski družbi, malostni preprič, kateri se povsod drugod poravna z lojalno izjavo — in žaljeni vojaški *point d'honneur* tiral je obe stranki na bojišče. Pravda, katere ne rešuje razsodba nepristranskega zakonitega sodnika, temveč slepi slučaj in surova sila! In padle so kocke ter uničen je bil mlad, nadebuden mož, ponos svoje rodbine, bi sigurno še v izobilji imel priliko, na bojnem polju sovražniku nasprotniku varovati čast avstrijske zastave, dokazati svojo osebnost hrabrost in vse one lastnosti, katere dičijo oficirski stan naše armade.

Bridek komentar bi se dal napisati v nesrečni tej zadevi, toda, hvala Bogu, ne potrebujemo ga!

Modrost najvišje krone cesarske nas je prehitela; kajti takoj po sklenjenih delegacijah razposlal se je ukaz, da se razpusté vsi dosedanji vojaški častni zbori in da se imajo pričeti takoj volitve za nov „čestni sud“. Ob jednom so se predručile postave o „čestnem sudu“ in odložile vse sodne obravnave do izvolitve novega sodnega odbora.

Mi ne dvojimo, da je baš interpelacija zastopnika konservativne politike provzročila to znamenito reformo osebito na korist svobodnega verskega mnenja v vseh stanovih.

Glavna reforma v častnem sudu je namreč, da bodo odslej mogoči trije različni sodbeni izreki.

Dosedaj se je sodilo le, ali „kriv“ ali „nekriv“. Oni, ki je bil obsojen s prvim izrekom, pahnjen je bil iz častništva brez ozira, kakov je njegov pregrešek.

V bodoče je mogoče tudi tretji, jako pomenljiv sodbeni izrek, ki se zove *ad verbum: Hat die Officierssehre gefährdet*, in takov grešnik ne izgubi vojaških časti. Baš ta besedica *gefährdet* ima v bodoče pri sodbenih obravnavaх jako širen pomen, osebito o dejanjih, ki se sodijo po subjektivnem mnenju poposameznega.

Iz srca pozdravljamo torej novo reformo v tem prečem vprašanju, saj štiti, akoravno v „reakcionarni“ današnji dobi po mnenju radikalcev, pravo osobno svobodo in obsoja srednjeveški duh slavni „liberalcev“.

Rodoljub.

Dr. Riegerjev govor.

(Dalje.)

Pri takih razmerah in ker Slovaki trumoma in po tisočih odločnih Ogrov volijo svojimi poslanci, moramo zopet reči, da je to pravica samodoločbe. Mi moremo to grajati, a nas ne zadeva krivda, če slovaški rod nima zadostne moči, da bi pritisk, o katerem toži, od sebe odvalil. S samim jadikovanjem se nič ne doseže, tu ne treba besedij, tu treba dela.

Žalostna prikazen je, gospôda moja, da izmed vseh slovanskih rodov v Ogerski samo Slovaki niso v državnem zboru zastopani niti po jednom poslanci, ljudstvo, katero šteje blizu tri milijone zadostno izobraženih delavnih in drugače vrljih ljudij, nima nobenega poslanca, v tem, ko manj izobraženi, na nižji stopinji stoječi Srbi in Rumunci vsedkar umejo izvoliti si svoje poslance. Gospôda moja, reklo se mi je, in sicer tudi od ogerske strani, da osebito katoliško duhovenstvo v Slovakiji zadeva velika krivda, da živi v posestvu velikih beneficij, za omiko svojega naroda se ne briga

Listek.

Ivan Fedorovič Šponjka in njegova teta.

Ruski spisal Nikolaj Vasiljevič Gogolj, poslovenil XY.
(Dalje.)

— Za trenotje? Iz tega ne bode nič. Ej fante! zakriči debeli gospodar in tisti znani mladenič v kozaški obleki prihiti iz kuhinje. — Reci Kasjanu, naj vrata precej zapre — slišiš? dobro naj zapre! In konje tega gospoda naj kar najhitreje spreže. Prosim, pojdite v sobo; tukaj tako žgê, da mi je uže vsa srajca mokra.

Ko pride Ivan Fedorovič v sobo, sklene, da ne bo zastoj tratil časa in da bo negledé na svojo plašnost, odločno postopal.

— Teta je imela čast... rekla mi je, da daritvena listina pokojnega Stepana Kuzmiča...

Teško je povedati, kako neprijetno se je skremžilo pri teh besedah obširno obličje Grigorija Grigorijeviča. — Jej, za Boga! prav nič ne slišim! odgovori on: — povedati vam moram, da je v mojem levem ušesu stanoval

uže ščurek (po ruskih bajtah so ti prokleti kmetavski bradači ščurke povsod vzredili!), ne da se popisati z nobenim peresom, kako muko mi je to napravljalo, vedno je ščipalo in šegetal. Nazadnje mi je pomogla neka starka s prav priprostim sredstvom...

— Jaz sem hotel povedati... odloči se povzeti Ivan Fedorovič, ko vidi, da Grigorij Grigorijevič hoče navlaš obrniti govor na druge stvari — da se v oporoki pokojnega Stepana Kuzmiča omenja, kako bi rekel? nek zapis, po katerem bi imel jaz...

— Vem, vem, to vam je vse teta natvezla. Ali to je laž, za Boga, laž! Stric ni napravil nobenega daritvenega zapisa. V oporoki je res omenjen nekakšen zapis; ali kje je ta zapis? noben ga ni pokazal. Povem vam to za to, ker vam iskreno želim vse dobro. Za Boga, to je laž!

Ivan Fedorovič umolkne in si misli, da se je morda teti samo tako pozdevalo.

— Glejte, sèm prihaja mati s sestrama! reče Grigorij Grigorijevič: — torej mora biti obed uže gotov. Pojdiva!

Tu potisne Ivana Fedoroviča za roko v sobo, kjer je bila pripravljena miza sê žganjem in malim kosilom.

Ob enem vstopi stara, nizka ženska, po-

dobna vrču za kavo in s čepico na glavi, za njo pa prideta dve gospodičini — jedna plavolasa, druga črnolasa. Ivan Fedorovič, dobro vzgojeni kavalir, pristopi in poljubi roko najprej starki, potem pa še obema gospicama.

— Mamica, to je naš sosed, Ivan Fedorovič Šponjka, reče Grigorij Grigorijevič.

Starka debelo pogleda Ivana Fedoroviča ali pa se morda le dela, kakor bi gledala. Sicer pak je to bila prava pravcata dobrota; zdelo se je, kakor bi hotela prašati Ivana Fedoroviča: „Koliko ogorkov pa solite vi za zimo?“

— Ali ste uže pili žganje? vpraša potem.

— Mamica, vi se gotovo niste naspali, reče Grigorij Grigorijevič: — kdo bo gosta spraševal, da li je pil ali ne? Vi le strežite; bodemo li pili ali ne, to je naša stvar. Ivan Fedorovič! prosim, ali hočete sê svedercem ali čistega žganja — kakošno vam je ljubše! Ivan Ivanovič, kaj pa ti tam tako stojiš? reče Grigorij Grigorijevič in se obrne. Ivan Fedorovič še le zdaj zagleda Ivana Ivanoviča, ki se je bližal žganju, moža v dolgi suknji, z velikanskim stoječim zavratnim robom, ki mu je zakrival ves tilnik, tako da je njegova glava čepela v zavratniku, kakor v kaki brički.

(Dalje prihodnjic.)

in dopušča, da ljudstvo vsled žganjepitja poginja in da ga ta motiv vodi, da goni k volilni žarici; da v tem oziru stoji prebivalstvo evangelijskega veroizpovedanja mnogo višje, kar je zasluga nje stranke, katera je sploh bolj omikana in za blagor naroda skrbnejša. Celó ogerski plemič mi je opisaval slovaško ljudstvo kot omikano, imovito in delavno, ter je je povzdigoval nad ogersko. Iz tega se more sklepati, da bi to ljudstvo pod primer- nim vodstvom moglo priti do večje etične višine in do boljše politične veljave. Kdo more kaj za to, če ni tako?

Zopet pridem na to, da moramo najprej pometati pred svojim pragom in da nismo poklicani, sodbe izrekati o drugih. Tu moramo preudariti, če velik del krivice, o kateri se pritožujejo Slovaki, ne pade na nje same, ker se odnošajem preveč voljno uklanjajo. Mi smo zavzeli Ogrom nasproti stališče zgodovinskega in državnega prava, mi priznavamo zvesto in pravično, da nimamo pravice, da bi se vmešavali v ogerske zadeve, mi hočemo zgodovinsko pravo in avtonomijo Ogerske vedno respektirati, in prebivalci Ogerske se morajo sami med seboj sporazumeti. Jaz menim, da bi se z moštvom in pridnostjo na jedni in s pravičnostjo na drugi strani mnogo moglo popraviti.

Ogerski narodi imajo veliko korist v tem, da uživajo znatno tiskovno svobodo, o čemer se more vsakdo iz ogerskih časopisov vseh jezikov prepričati, da imajo na razpolaganje govornišk oder, kjer se more vse pritožbe objaviti, in da imajo konečno tudi jednako-pravni zakon, kateri se morda tako ne uporablja, kakor bi se moral uporabljati. Za to pa je treba moža, kateri bi se potegoval za svojo pravico in jo branil. Po mojem mnenju torej ne more biti za nas slovaška zadeva povod, de bi se z Ogrji spustili v kak prepir. Med nami obstoji pravno razmerje, naša intervencija v tej zadevi ni opravičena, imenito, ker je Slovaki sami ne zahtevajo in so se jej odrekli.

(Konec prihodnjic.)

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

V včerajšnji seji državnega zbora izročila se je po navetu dr. Riegerja peticija 104 fabrikantov sladkorja iz Česke, Moravske in Šlezije gledé državne pomoči v korist sladkorne industrije odseku za davke z nalogo, da poroča o peticiji še pred božičnimi prazniki. Predlog Neuwirthov gledé železnične proge Tulln-St. Pölten izročil se je železničnemu odseku, a predlog poslanca dr. Magga gledé afere Kaminskega posebnemu, v to svrhu voljenemu odboru.

Kakor znano zborujejo delegacije izmenično jedenkrat na Dunju, drugokrat v Budimpešti. Na avstrijska delegacija do sedaj v Budimpešti ni imela svoje dvorane. Sedaj poročajo budimpeštanski listi, da se vrše v ogerski stolnici dogovori o zidani posebne palače za avstrijsko delegacijo.

Hrvatski ban grof Khuen prispel je včeraj v Budimpešto, da se z ogerskim ministrom konečno posvetuje o hrvatskem proračunu za leto 1885, kateri se bode početkom prihodnjega meseca predložil saboru. Ob jednem zaključilo se bode tudi ob usodi onih od hrvatskega sabora sprejetih zakonskih načrtov, kateri do sedaj niso zadobili cesarske sankcije. Med temi načrti nahaja se tudi zakonska osnova ob avtonomiji Srbov v šolskih in cerkvenih zadevah.

Tuje dežele.

Kongo-konferenca v Berlinu nadaljuje svoje posvetovanje ter bode najbrže do 20. t. m. svršila svojo nalogo. Gledé neutralizacije reke Kongo se do sedaj še ni doseglo sporazumljenja med vlastmi.

Nemški zvezni svet sprejel je včeraj vladni predlog o poštnih hranilnicah z omejitvijo, da dotični zakon za Bavarsko ne bode imel veljave.

Dopisi.

Iz Zagorja, 12. decembra. (Izv. dop.) Radostno objavim naslednje vrstice, katere mi veselo srce in spomin na včerajšnji slovesni dan narekava! Istinito, krasen dan je bil v pravem pomenu besede! Narava strinjala se je z veselim slučajem — soluce je bilo obsevalo Kranjsko, ko je milostivi gospod knezoškof dr. Jakob Misija z odličnim spremstvom mejo Štajerske zapustil ter dospel do prvo postaje njegove obširne vladikovine — do Zagorja.

Štirindvajsetkratni strel močnih topičev na visokem griču nam je naznanil zaželjeni prihod milostivega gosp. knezoškofa. Železniški tir je bil, ne gledé nekoliko težav, vsled prijateljskega občevanja gosp. župnika z gosp. postajnim načelnikom po polnem prost — kajti bilo je treba prostora — prostora za šolsko mladino in za prišlega vladiko čakajoče ljudstvo. Vlak se še po polnem vstavil ni, ko uže izstopi iz prvega razreda naš milostivi gosp. knezoškof ter vzprejme prvi pozdrav gosp. župnika J. Grossa v kranjski deželi. Glasni in krepki „živijo“-klici šolske mladine in ljudstva pozdravljali so visokega vladiko, mladina z vejicami zelene smreke v roki kazala je zvestobo novemu vladiki. Gospod župnik pozdravi mil. gosp. knezoškofa v jedernatem, krepkem slovenskem govoru ter vošči novemu vladiki srečo in zadovoljnost, kar je gosp. knezoškofa očividno ganilo in veselilo. Ljubeznivo in prijazno se zahvali gospodu župniku za slovesni vsprejem ter blagovoli z veseljem sprejeti dva šopka, podarjena od belo oblečenih učenk, katerih je jedna gosp. vladiko v slovenskem in druga v nemškem jeziku pozdravila. Šopka je prav umetno in simbolično izdelal ljubljanski vrtar gospod Ermacora, kajti bile so izredno lepe rumene kamelije, vijolice in vrtni bršljin, pomen udanosti, zvestobe in — ponižni pozdrav! Deklice so svojo nalogo izvrstno dovršile, in milostivi gosp. knezoškof je sam zadovoljiv in veselo nesel krasna šopka v svoj kupé ter od nas milo z roko mahajoč slovo jemal in nas blagoslavljal. Veseli in navdušeni smo zapustili kolodvor, kajti prijaznost in ponižnost milostivega gosp. knezoškofa nam je živ dokaz, da bomo srečni in zadovoljni v času, ko bo on vladikoval.

Iz Trsta, 12. decembra. [Izviren dopis.] (Slovenske šole v Trstu. — Rogovilenje Italijanov po okolici.) Včeraj zvečer je bila seja mestnega zbora, pri kateri se je razpravljala tudi peticija 1429 slovenskih očetov za slovenske ljudske šole v Trstu. Prvi se je oglasil proti peticiji dr. Venezian in je v daljšem govoru razlagal, kako nehvaležni so Slovenci mestu, katero potrosi za slovenske šole v okolici okoli 32000 gld., kako Slovenci sami ne obiskujejo slovenskih šol, katere imajo uže v Trstu; njemu je znano, da obstoji v Trstu srbska konfesionalna šola; v to šolo naj bi pošiljali mestni Slovenci svoje otroke; če pa tega nočejo, pošiljajo naj svoje otroke v Skedenj ali pa v Rojan, tam so lepe slovenske šole. Vsled tega predlaga, da zbor prestopi na dnevni red čez prošnjo tržaških Slovencev za slovenske šole. Nadlišek je na to opazil, da je pobijanje omenjene prošnje po Venezianu s trte zvito in predlagal, da se prošnja izroči šolskemu odseku, da stvar pretresuje in poroča. Omeniti mi je, da so bile galerije polne, in sicer je bilo skoro polovico rudečih, polovico pa Slovencev. Ko je Venezian sklenil svoj govor, so začeli rudeči vpiti: *Bravo, bravo, fuori gli schiavi!* Ali Slovenci so jim odgovarjali s sikanjem. Ko pa je po Nadlišku vladni komisar pl. Krekich poprijel besedo in izjavil, da bi bilo slabo in protipostavno, ako bi zbor prestopil na dnevni red čez omenjeno peticijo, so Slovenci na galeriji živo odobravalni to opazko vladnega komisarja, Lahoni pa so sikali.

Oglasi se Raskovič in zavrača vladnega komisarja, češ, da on nima pravice vtikati se v zadeve, o katerih je edino zbor kompetenten, da s tem vtikanjem ovira svobodno disku-

sijo itd. Zdaj so začeli vpiti Italijančiči: *Evviva Rascovich, morte agli schiavi!* na kar so pa Slovenci začeli žvižgati in slišali so se močni glasovi: *Fuori col renegato Rascovich. fuori coi Garibaldini!* Vsled tega je nastal tak hrup na galeriji, da ni bilo več slišati ne zvončeka, ne svarila županovega. Uže je strast na galeriji priklopela do vrhunca, ljudje so se uže popadali, ko je župan vkazal sprazniti galerijo; prišli so mestni stražniki in so ljudstvo z lepoma in grdoma pošiljali na cesto; ali na trgu pred mestno hišo je bilo vse polno ljudstva, ki je čakalo izida; drž. policija je imela opraviti, da je to množico razgnala, ki je med vpitjem pripravljala se na boj s pestmi. Seja se je potem nadaljevala. Poslanec Živic je rekel, da so Venezianovi napadi na Slovence tako neosnovani, da noče niti na nje odgovarjati, saj bi to pri taki nepravični večini tudi nič ne pomaglo. Na to je stavil ud zmerne ital. stranke, Rafael Luzzatto, predlog, da se prošnja vender le odda šolskemu odseku. Pri glasovanju pa je bil sprejet Venezianov predlog, da se namreč gledé prošnje prestopi na dnevni red, z 22 glasovi proti 19mi. Propal bi bil ta predlog, da ni manjkalo nič manj nego 8 domičarjev.

Po končani seji, ob 9 $\frac{1}{2}$ uri zvečer, ko so šli mestni očetje iz mestne hiše je pa ljudstvo, ki je bilo raztreseno po velikem trgu, začelo žvižgati in kričati in ko pa je zagledalo Veneziana in Rascovicha, začelo je vpiti „fuori Venezian!“ „Bruto renegato Rascovich!“ i. t. d. Venezian je zgubil ves pogum, tekkel do bližnjega izvoščeka, kateri ga je odpeljal *en carriere*. To je sicer žalosten, a resničen dogodek, kateri kaže, da je razdraženost v Trstu presešla uže vse meje. — Ali ako se pomisli, da so „irredentovci“, kakor navadno, tudi sinoči provocirali skandal, se skoro ne more zameriti slovenskemu ljudstvu, ako molče ne prenaša insultov. Kaj zdaj? Slovenci bodo morali precej rekurirati, in nadejati se je, da vlada poseže v to zadevo z močnejšo roko, nego se je to godilo dosedaj o enakih prilikah. — Iz vsega pa se je videlo, da je italijanski stranki prošnja Slovencev močno zmešala račune. Zato pa skušajo vse le mogoče, da bi nekatere okoličane pridobili na svojo stran; zdaj lovijo okoličane v neko novo politično društvo „Concordia“, katero naj bi delalo proti takozvanim „Kranjcem“, in v Rojan so poslali učitelja Bonina, znanega rovarja, da dela na vse mogoče načine, da otroke okoličanov potiska v italijanske šole. — Društvo „Edinost“ ima torej tukaj ob Adriji težaven boj in bi zaslužilo večo podporo, pa manj napadov od strani takih ljudi, ki le kritikujejo, a rokó v hlačah držé.

Razne vesti.

— (Prošnja, cesarju oddana na cesti.) Peštanski listi poročajo: Ko se je dné 11. t. m. cesar peljal iz Gődölls na centralno postajo ogerske državne železnice, stali so štirje hrvatski kmetje na ulici in kričali: „Veličanstvo! Visokost!“ in v povzdignjenih rokah držali pisane prošnje, hoteči jih neposredno oddati vladarju. To se jim je tudi posrečilo. Ko se je cesar odpeljal, prišla je policija predrzne može, a samo dva je dobila v pest, druga dva sta vtakla. Na policiji sta pripovedovala priprta kmeta, da jih je domač sodnik ogoljufal za vse premoženje in zato so šli do cesarja. Redarstvo je originalne prošilce poslalo po železnici domov.

— (Race kralja Alfonza.) Znano je, da listi uže dalj časa konsekvntno poročajo o raznih boleznih španskega kralja, ki se pa menda vkljub tem trdovratnim racam kaj dobro počuti. Te dni je grof Valdelagrana povabil kralja na račji lov. Smeje se je pritrdil Alfonzo, rekoč: Pri tej priliki hočem one race postreliti, katere razširjajo po svetu gledé mojega zdravja.

— (Dvojno obešenje.) V Londonu so 8. decembra zjutraj ob 8. uri obesili krojača Arturja Shawa in mornarja Ernesta Everstealda. Prvi je bil svojo ženo zadavil, drugi pa zaklal svojo ljubimko. Shaw je šel pogumen na vešala, njegov drug pa je bil silno bled in se je tresel kakor tropetlika.

Domache stvari.

— (Mestni odbor ljubljanski) imel je včeraj zvečer ob 6. uri sejo. Predsedoval je podžupan V. Petričič. Overovateljema zapisnika bila sta imenovana mestna odbornika Gogola in Hribar. — Podžupan vabi mestne odbornike, naj se udeležijo v nedeljo slovesnega umeščenja novega knezovladike. — Finančnega odseka poročilo o izidu občnega skontriranja, katero se je vršilo v 13. dan novembra, se vzame v znanje. — Finančnega odseka poročilo o reviziju blagajničnih knjig in dnevnikov, kateri se tičejo šolske priklade iz let 1881, 1882 in 1883, se vzame v znanje, in izreče se kontrolorju mestne blagajnice, g. A. Valenti, za njegov trud priznanje. — Predlog mestnega magistrata, da se plača letnih 700 gld. nadzorniku mestne klavnice, katera se je doslej izplačevala iz klavničnega zaklada, razdeli med mestno blagajnico, sejmišče in mestno klavnico, se vzprejme s tem dostavkom, da se ta razdelitev vpelje z dnem imenovanja nadzornika mestni klavnici. — Predlog odseka za oplešavanje mesta, naj se napravijo nasadi v kotih pri stopnicah franciskanske cerkve, se ne vzprejme, a vzprejme se predlog, da se napravijo železni pisoarji pri franciskanski cerkvi. — Po javni seji je bila tajna, v kateri se je govorilo o prošnjah za nagrade in podpore.

— („Literarno-zabavni klub“) ima danes zvečer ob 8. uri svoj jour-fixe v hotelu „pri Maliči“. Čital bode gosp. E. Lah.

— (Nesreča.) Iz Kranja se nam poroča: Dne 7. t. m. je posestnik Ivan Zelnik z Brega v bližini prehoda čez železnico na okrajni cesti pri Mavčičah v vasi Drulovki ob cestni ograji privezal vpreženega konja, kajti voznik imel je v neki hiši opravak. Med tem pride mimo tovrni vlak iz Kranja, konj se splaš, se odtrga ter dirja proti zaprti ograji, jo zlomi ter beži čez železniški tir, a tovrni vlak ugrabi voz ter ga vleče nekaj časa s konjem vred s seboj, na srečo pa je bil konj le malo poškodovan, voz pa po polnem razdejan.

— (Narodna čitalnica v Rudolfovem) vabi k občnemu zboru, kateri se ima vršiti v nedeljo, 21. decembra t. l., ob 2. uri popoldne v prostorih „Narodnega doma“. Program: 1.) Poročilo tajnikovo; 2.) poročilo blagajnikovo o dohodkih in troških čitalnice in odbora za gradnjo „Narodnega doma“; 3.) volitev novega odbora; 4.) volitev preglednikov računa; 5.) premembe pravil, posebno v to svrhu, da se občni zbor čitalnice izreče za to, da sme čitalnica akcijskemu društvu za dozidanje „Narodnega doma“ v Rudolfovem kot soakcijonar pristopiti; 6.) razni nasveti članov, kateri se morajo po pravilih odboru osem dni pred zborom naznaniti. — Rudolfovo, 6. decembra 1884. Odbor narodne čitalnice.

— (Natečaj) Čitalnica novomeška išče društvenega slugo. Njegova dolžnost je oskrbljevanje društvenega poslopa in društvenih prostorij, raznašanje časopisov in društvenih naznanil in podvorba pri društvenih zborih in veselicah. Zato uživa v društvenem poslopij prosto stanovanje dveh večjih in jedne manje sobe ter kuhinje, primerno plačo v gotovini in postranske dohodke. Služba je primerna oženjenim rokodelcem, kateri naj se ustmeno ali pismeno obrnejo do 1. januarija 1885 pri društvenem predsedniku, gosp. dr. Albinu Pozniku, c. kr. notarju v Rudolfovem. — Odbor novomeške čitalnice.

— (Nasilstvo.) Iz Bistrice se nam poroča: Dne 8. t. m. zvečer naznanil je nekov Torkar iz Podbrda (okraj tolminski) s posebnim ekspresnim pismom c. kr. žandarmeriji v Bistrici, da sta isti dan ob 10. uri dopoldne pri posestniku Mateji Torkarji v Potoku (okraj tolminski) dva fanta zvezala 7oletno Marijo Torkar, ko je bila sama doma, ter ji s sekiro pretila, da jo ubijeta, če jima ne da denarja. Potem pa sta oropala znesek 300 gld. ter odšla potem. Žandarmerija hitela je iskati ta dva tiča in ja tudi res našla v gostilni Frana Legata v Lescah; pri njih dobili so še veliko svotodenarja in nekaj obleke. Izročili so ja sodnji. Jeden se imenuje Fran Kleč iz Mrškana (občina Grahovo), drugi pa Fran Dolinar iz Gabrške Gore (okraj loški).

— (Javna zahvala.) Podpisani krajni šolski svet je po slav. c. kr. okrajnem šolskem svetu v Postojini prejel subvencijo slavne ljubljanske hranilnice 100 gld. za zidanje šole na Dolenjem Ze-

monu. Za dobrotno in blago podporo se najtopleje zahvaljuje: krajni šolski svet na Dolenjem Zemonu.

Iz sodnice.

Ljubljanski anarhisti pred porotniki v Celovci.

(Dalje.)

Ko se zopet prične seja, zasliši se priča Viktor Höningmann.

Zagovornik je proti zapriseženji priče, državni pravdnik za zapriseženje. Sodišče sklone zapriseženje priče. Priča je bil član delavskega izobraževalnega društva od l. 1879 do 1883, ko je izstopil, ker se je poganjal za splošno volilno pravico. Razprav pri mesečnih shodih se ne spomina, ravno tako ne, kako se v društvu nastale stranke. J. Waitza ni poznal. Na vprašanje, kateri stranki pripadajo zatoženci, ne odgovori priča natanko ter meni konečno, da pač radikalni. Mostove „Freiheit“ ni nikdar čital, istotako ne nobenih tiskovin, da-si jih je dobil od Käferja. Pri Železnikarji ni videl (nasproti predpreiskavi) nobene tiskovine; tudi več drugih svojih prejšnjih izpovedeb predružači priča. Da je bil Zadnik iz društva izključen, meni, da so bili prepri sploh vzrok; sicer pa da je čul, da so bili pevci bolj narodni nego drugi članovi; da bi se bili delili po narodnostih, o njegovem času ni bilo govora.

Na vprašanje zagovornikovo, če je vladni komisar ugovarjal, ko je Tuma ali Sturm predlagal, naj se naroči „Zukunft“, odgovori priča, da ne. Železnikar proti tej priči nič ne omeni; Tuma ugovarja splošno, Sturm pa ugovarja, da ni nikdar „programa“ lista „Zukunft“ priporočal.

Na to se zasliši priča Leopold Kostelac. Priča priseže. Bil je član društva, v katerega je zopet vstopil l. 1884, je bil načelnikov namestnik in po Krieglu načelnik. Priča pravi, da so bili govorniki v društvu Sturm in Tuma, pozneje tudi Železnikar. V političnem oziru ni nič posebnega opazil v društvu. Ko so bile volitve v Ljubljani se je v društvu pričel narodnosten razdvoj; pevci društva so bili narodni; Sturm, on (priča), Zadnik, Justin in dr. so bili pri slovenski stranki; Železnikar je bil od l. 1878 agitator za slovensko stranko, pozneje, ko je bil v društvu, je bil mlačnejši, a ne nemške stranke.

Tuma in Kriegl sta bila pristaša nemške stranke. Pevce je bil izmed zatožencev samo Dhü.

Ko je Zadnik vstopil v društvo in se potegoval za zmerno stranko, izrekla sta se v odbovi seji Tuma in Sturm za radikalno stranko, katera je imela tudi največ vpliva v društvu. Sturm da se je proti njemu gledé umorov na Dunaji izjavil, da, če bi bil vedel, da se bode kaj takega zgodilo, bi nikdar ne bil nič na te ljudi zidal.

O izključenji Zadnika iz društva, ko je interpeloval, se mu je odgovorilo, da je oni nekaj izneveril.

Na vprašanje zagovornikovo, če je Železnikar kodaj zasramoval državne avtoritete v njegovi prisotnosti, odgovori, da ne. O narodnem prepiru pri pustni veselici ne vé priča nič povedati, on da je izstopil iz društva iz narodnostnih razlogov.

Državni pravdnik konstatuje, da je bila torej tedaj nemška stranka v društvu močnejša.

Zatoženelec Sturm želi, naj priča konstatuje, če je on (zatoženelec) kodaj imel govore v društvu ter ostajal po odborovih sejah še v društvu.

Priča zanika.

Priča Henrik Stöckbauer se zasliši in zapriseže. Priča je bil član društva in pet do šest mesecev odbornik. Ko je on vstopil je bil mir v društvu, bila je samo jedna („dunajska“ ali radikalna) stranka. Ko sta Zadnik in Grablovic prišla iz Inomosta, nastal je razpor. Priča pozna obe stranki le površno.

Gledé Zadnikovih izpovedeb, da so Železnikar, Tuma, Sturm in Kriegl po pevskih vajah govorili burne govore, ne vé priča nič povedati. Narodnostni prepir v društvu je dal povod samo osebnemu sovražstvu, zatoženci so bili v narodnem oziru nevtalni; Zadnik se je pozneje znatno obrnil k narodni stranki, Grablovic pa ne; o pravem narodnostnem razdvoju v društvu mu ni nič znano. O izključenji Zadnika iz društva meni priča, da se ni zgodilo iz narodnostnih razlogov, gotovega pa

ne vé nič povedati. Priča potrđi svoje izjave v predpreiskavi, da sicer sam ni opazil nevarnih namer in ne čul nevarnih govorov od strani zatožencev, da pa se je vendar zgoditi moglo. Priča je izstopil iz društva, ker je zahteval tako njegov gospodar. O tem je prišel članek v „Radikalu“.

Zagovornik vpraša, če se je Zadnik proti njemu izrazil o Sturm. Priča pravi, da se je Zadnik pritoževal, da ga imenujejo denuncijanta, ter se izrekel, če bi bil to, bi lahko ljudi spravil „na Grad“.

Če se je Zadnik izrazil, „da bode društvo šele videlo, kar on (Zadnik) storiti more“ in če je oni veleizdajske tiskovine v društvo prinesel, ne vé priča.

Kriegl meni, da priča laže, če pravi, da ne vé, kdo ga je v „Radikalu“ napal, in on to dela, da bi zatožence sumničil.

Priča ugovarja.

Ob 12 $\frac{1}{2}$ uri popoldne preloži predsednik sejo. (Dalje prihodnjič.)

Zahvala.

Milostivi gospod knez in škof dr. Jakob Missia je blagovolil izročiti mi pet sto goldinarjev za ljubljanske uboge. V imé ubozih se usojam, javno izrekati najtoplejšo in najiskrenejšo zahvalo za velikodušno to darilo.

V Ljubljani 13. dan decembra 1884.

Zupan:

Grasselli s. r.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 13. decembra. „Wiener Zeitung“ javlja: C. kr. šolski svetnik Smolej je imenovan deželnim šolskim nadzornikom, prof. Šuman ravnateljem ljubljanske gimnazije.

Dunaj, 13. decembra. Železniški odsek razpravljal je včeraj o predlogu Neuwirthovem gledé koncesije železniške črte St. Pölten-Tulln. V teku debate sta opravicevala trgovski minister in Czedik podelitev koncesije „deželni banki“ s stališča zakona o krajevnih železnicah zaradi potrebe prebivalstva in finančnega položaja. Herbst je predlagal, naj se dovoli gradnja drugega tira Fran-Josipove železnice samo s posebnim zakonom, dalje je pozivljaval vlado, naj se preudari, ali naj bi morda država sama ne gradila drugega tira. Deym predlaga, naj se o Neuwirthovem predlogu preide na dnevni red, ter se strinja z drugim Herbstovim predlogom. Konečno se je debata pretrgala.

Levov, 12. decembra. Pri Viazovnici, okraj Jaroslav, preti izstopiti reka San vsled naplavlave ledu. Začasni most čez Sano so morali odnesti.

Berolin, 12. decembra. „Frankfurter Journal“ poroča to čudovito vèst: „Iz zanesljivega vira se poroča, da so na poti iz Tripolisa zaupni možje Mahdija Ahmeta, idoči v Berolin, da pri konferenci zastopajo svojega zapovedovalca pravice v osrednji Afriki.“

Telegrafično borzno poročilo

z dné 13. decembra.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	81.95
„ „ „ srebrou	83. —
Zlata renta	104.25
5% avstr. renta	96.95
Delnice národne banke	860. —
Kreditne delnice	297.80
London 10 lir sterling	123.35
20 frankovec	9.76
Cekini c. kr.	5.78
100 drž. mark	60.20

Uradni glasnik

z dné 12. decembra.

Razpisane službe: Pri c. kr. okr. sodnji v Krškem služba diurnista; 25 gld. in znanje slovenščine in nemščine. Prošnje do 1. januarija 1885.

Eks. javne dražbe: V Ljubljani posestvo Dam. Kovačiča iz Stranske Vasi (2492 gld. 40 kr.) dné 7. januarija. — V Metliki zemljišče Jos. Golobiča iz Kala št. 2 (450 gld.) dné 17. januarija; — zemljišča N. Urha iz Metlike št. 198 (675 gold.) dné 17. januarija. — V Litiji posestvo Reze Laufar iz Peč (1087 gold.) dné 20. januarija. — Na Brdu posestvo Val. Ravnikarjevih dedičev iz Moravč (4000 gold.) dné 22. decembra.

Ekspeditor

ali

ekspeditorica

dobi takoj službo pri novoustanovljeni pošti v **Horjulu**. Ponudbe naj se vpošljejo do **25. decembra t. l.** županu Metevžu Sušteršiču v Horjulu. (133) 2-1

Balzam zoper ozeblino

od dr. Marinellija
izdeluje **G. Piccoli**, lekarničar „pri angelji“, Ljubljana, Dunajska cesta.

Najboljše in najsigurniše osvedočeno sredstvo zoper ozeblino. (109) 15-4

Steklenica s kopelišnim praškom 80 kr.

A. Mayerjeva
trgovina
piva

v steklenicah v Ljubljani
priporoča izborno

marono pivo

iz pivovarne bratov Koslerjev

v zaboječkih po 25 in 50 steklenic.

Cena $\frac{7}{10}$ lit. steklenici . . . 16 kr.

$\frac{5}{10}$ „ „ „ „ „ 12 „

Zaboječki in steklenice franco nazaj ali se pa najceneje vračunavajo. (66) 17

Doma šivano perilo.

Naslednje navedeno perilo za gospode in gospé in manufaktorni izdelki najfinejše, najboljše in najtežje vrste prodajajo se po izvirnih fabriških cenah skoro zastoj, in v dokaz najstrožje solidnosti se vzprejmlje vsak predmet, ki ne ugaja, nazaj, tedaj je vsako naročilo brez škode.

Srajce za gospé iz najfinejšega angleškega chiffona in prave švicarske vezene vložke, istinita umeteljna vezba, komad po gl. 1,50, tucat gl. 16,50. Ravno isti iz pravega Schrollovega chiffona v najelegantnejši izvršitvi in bogato vezeno, komad po gl. 1,90, tucat po gl. 20.

Nočni telovniki za gospé iste vrste, zeló dolgi in po vsi dolžini s pravimi švicarskimi vsitimi vložkami, zeló elegantno opremljeni, krasota za vsako damo, komad po gl. 1,50, tucat po gl. 16,50. Isti iz najfinejšega, težkega barhenta, jako dolgi, po vsi dolžini vsiti, komad po gl. 1,60, tucat gl. 18.

Spodnje jope za gospé iz najfinejšega najtežjega sukna, obšite okoli in okoli s plissé in zobci ter pristno barvano volno, po gl. 2,80, okrašene s žametom in atlasom, odviše fino, po gl. 3,80, iz težkega zapetljavega barhenta, najfineje okrašen, po gl. 1,60.

Srajce za gospode iz najfinejšega angleškega chiffona, s četvornim naprskom in poljubnim vratnim obsežkom, po gl. 1,50, tucat 16,50. Isto iz najfinejšega, pravega Schrollovega chiffona v najfinejši izvršitvi à la France, po gl. 1,70, tucat gl. 18,80 in po gl. 2, tucat po gl. 22,50.

Platnene rjuhe iz dobrega, težkega, usnju jednacega platna, brez šivé, kompletne, za največje postelje, $\frac{3}{4}$ široke, po gl. 1,35, tucat gl. 15.

Domače platno 30 vatlov, najboljši, najtežji in zeló prožni izdelek za domačo rabo, $\frac{3}{4}$ širok, gl. 7,50, $\frac{1}{4}$ gl. 5,50 komad. Cene v bombaževini postajajo vedno in vedno višje, platno bo v kratkem veljalo še enkrat toliko, torej se vsakemu nujno priporoča, da se ž njim preskrbi.

Namizne garniture s pretkanimi cvetkami od dessina, obstoječe iz jednega namiznega prta in 12 servijet, samo gl. 2,85. Iste v najfinejši francoski izpeljavi, jako fino, bogato okrašene s franžami, za 12 oseb, garnitura stane gl. 3,45. Namizne garniture iz najfinejšega damasta, pretkane s cveticami od dessina, obstoječe iz namiznega prta za 12 oseb in 12 natanko prikladnih velicnih servijet, zeló fino izvršene, garnitura stane gl. 5,60.

Ročne brisače prikladno izvršene, vsaka posebej zložena, z rudečimi bordurami in dolzimi franžami, najfineje pikirane, prekrasne, tucat po gl. 3,75.

Svilene žepne rutice iz najtežje, lionske svile vseh barv, vsaka drugače barve, tucat samo gl. 3,50.

Svilene finiš-nogovice progaste v prekrasnih barvah, rudeče, modre, vijoličaste, roza, rjave in chamois, dolge čez koleno, 3 pari gl. 1,15.

Gobelin-garniture obstoječe iz dveh prav finih posteljnih odev in namiznega prta s baržunastimi kiticami ali cofki, gledé spreminjanja barv prekrasno izgotovljene, ter velja ena garnitura, t. j. vsi 3 komadi vkupe, samo gl. 7,50. (181) 4-3

Naročila proti vpošiljavi zneska naprej ali pa proti povzetji vpošiljajo se pod naslovom

„Wäsche- und Manufactur-Warenhaus“

Rabinovics

Dunaj, Leopoldovo, Schiffamtsgasse 20-R.

Pri Avstr. carji: Gostiša, c. kr. rudniški talničar, z obitelji, iz Idrije.

Umri so:

Dne 12. decembra. Elizabeta Kepic, gostinja, 83 l., Sv. Petra cesta št. 8, starostno opesanje.

V civilni bolnici:

Dne 11. decembra. Marija Belič, gostinja, 62 l., plućnica.

Tujci.

Dne 11. decembra.

Pri Maliči: Boch, trgovec, z Dunaja. — Hannak, hranilnični uradnik, s soprogo iz Gradca. — Stehr, potovalec, iz Trsta. — Facchiaffon, potovalec, iz Celja.

Pri Slonu: Lucka, trgovec, z Dunaja. — Edelmann, trg. potovalec, iz Maribora. — Hirsch, c. kr. podpolkovnik, iz Trsta.

Pri Tavčarji: Rauscher, trgovec, z Dunaja. — Vitez Friedrich, c. kr. polkovnik, iz Gradca.

J. pl. Trnkóczy, lekar pri „pri zlatem samorogu“

priporoča in razposilja s poštnim povzjetjem

Marijaeelske kapljice za želodec,

kerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vseh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, kró v želodcu, bitje sroa, zabasanje, gliste, bolezni na vraniol, na jetrih in zoper zlato žilo. — 1 Sklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gl. **Svarilo!** Opozarjamo, da se tiste **istinite Marijaeelske kapljice** dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotóvža na Mestnem trgu v Ljubljani pri **J. pl. Trnkóczy-ju**. Razpošiljava se le jeden tucat.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot ponarejeno.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križu ter živoh, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa, če se rabi, pa mine po polnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „ovetu zoper trganje po dr. Maliču“ s zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Schutzmarke.

Zahvala.

(116) 9-7

Gospodu pl. Trnkóczy-ju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinske bolezni na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezvspešno rabili. Ko je pa bolezen čimdalje hujša prihajala in uže več dnij niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš **dr. Maličev protinski ovet po 50 kr.** ter si ga nemudoma naročim. In res imel je **čudovit vseh**, da so se po kratkej rabi **oprostili mučnih bolečin**. S popolnim prepričanjem priznavam torej **dr. Maličev protinski ovet kot izvrstno zdravilo** in ga vsakemu bolniku v jednakej bolezni priporočam. Vašej blagorodnosti pa izrekam **najpriseronejšo zahvalo**, z vsem spoštovanjem udani

Fran Jug, posestnik v Šmariji pri Celji.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratoból, prsne in pljučne bolečine 1 steklenica 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

jetrno

olje

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpustke in bezgavne otekline. 1 steklenica 60 kr.

Salicilna ustna voda,

najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpnenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v skatuljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6. skatuljami 1 gold. 5 kr. Razpošilja se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se tekoj v lekarni pri „Samorogu“

Jul. pl. TRNKOCZY-ja na Mestnem trgu v Ljubljani.

Meteorološko poročilo.

Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krima v mm.
732-23	4-6	jzpd. sl.	obl.	0-00
733-17	8-1	„	s. js.	„
738-48	1-2	„	js.	„
Čas opazovanja				
7. zjutraj				
2. pop.				
9. zvečer				
Dan				
12. dec.				